

Η απάντηση της Ευρωπόλ

Σύνοψη Σε γενικές γραμμές, η Ευρωπόλ υποστηρίζει τις διαπιστώσεις και τις συστάσεις της έκθεσης ελέγχου, οι οποίες συμβάλλουν στην εν εξελίξει διαδικασία συννομοθέτησης με γνώμονα την περαιτέρω ενίσχυση της εντολής και των καθηκόντων της Ευρωπόλ. Το ΕΕΣ επισημαίνει την επιχειρησιακή ανάγκη ανταλλαγής πληροφοριών στο πλαίσιο της συνεργασίας με εταίρους και ιδιωτικούς φορείς εκτός ΕΕ, καθώς και την αποτελεσματική και αποδοτική διαχείριση μεγάλων και σύνθετων συνόλων δεδομένων με καινοτόμα εργαλεία, προκειμένου να παράσχει αποτελεσματική και αποδοτική υποστήριξη στις αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών της ΕΕ. Ο αντίκτυπος της υποστήριξης που παρέχει η Ευρωπόλ αξιολογείται με γνώμονα τις βασικές δραστηριότητες, για παράδειγμα σε σχέση με τις «ημέρες κοινής δράσης» και τις επιχειρησιακές ειδικές ομάδες (ΕΕΟ), οι οποίες αποσκοπούν στην παρεμπόδιση της δράσης στόχων υψηλής αξίας (ΣΥΑ) που εμπλέκονται σε δραστηριότητες του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος. Οι σημαντικότερες επιχειρησιακές δράσεις του ευρωπαϊκού κέντρου κατά της παράνομης διακίνησης μεταναστών (EMSC) παρουσιάζονται στον δικτυακό τόπο της Ευρωπόλ, συμπεριλαμβανομένων των ετήσιων εκθέσεων του EMSC. Από την έρευνα που διεξήγαγε το ΕΕΣ στο πλαίσιο του ελέγχου προκύπτει ότι το 80% των συμμετεχόντων από τα κράτη μέλη και από εταίρους εκτός ΕΕ βαθμολογεί την ικανοποίησή του αναφορικά με τη στρατηγική και την επιχειρησιακή υποστήριξη που παρέσχε η Ευρωπόλ με 7 ή περισσότερο (στη βαθμολογική κλίμακα 1-10). Ταυτόχρονα, το 87% των συμμετεχόντων βαθμολόγησε με 7 ή περισσότερο τις πληροφορίες που παρέσχε η Ευρωπόλ. Τα στοιχεία αυτά αποδεικνύουν στην Ευρωπόλ ότι η υποστήριξη που παρέσχε μέσω του EMSC έχει από αντίκτυπο στις προσπάθειες που καταβάλλουν τα κράτη μέλη και οι συνεργαζόμενοι φορείς εκτός ΕΕ. Εκτός από τις υλοποιούμενες τρέχουσες δραστηριότητες παρακολούθησης των επιδόσεων, η ανακατανομή του προσωπικού που διατίθεται για τη συλλογή και την επαλήθευση στατιστικών δεδομένων στα κράτη μέλη και σε τρίτες χώρες (π.χ. δεδομένων σχετικά με τους αριθμούς συλλήψεων) κρίθηκε ανέφικτη. Η Ευρωπόλ προσβλέπει στην υλοποίηση του θεματολογίου της διαλειτουργικότητας της ΕΕ και των συναφών δραστηριοτήτων, οι οποίες θα συμβάλουν στη διεύρυνση του φάσματος των πηγών δεδομένων που αξιοποιούνται στο πλαίσιο των καθημερινών δραστηριοτήτων της Ευρωπόλ.

VI Η χρησιμοποίηση εξωτερικών πηγών δεδομένων εξαρτάται από την ισχύουσα νομική εντολή. Βλ. επίσης τις απαντήσεις της Ευρωπόλ στα σημεία 33, 36 και 37.

VII Κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που της αναλογούν στο πλαίσιο του θεματολογίου της διαλειτουργικότητας της ΕΕ, η Ευρωπόλ ανέπτυξε το σχέδιο διαλειτουργικότητας μεταξύ της Ευρωπόλ και της ΕΕ. Το σχέδιο περιγράφει τις δραστηριότητες που απαιτείται να υλοποιήσει η Ευρωπόλ, συμπεριλαμβανομένων των χρονοδιαγραμμάτων, των αρμοδιοτήτων και των αλληλεξαρτήσεων που αφορούν

τα συστήματα EES, ETIAS, ECRIS-TCN, SIS, VIS, EURODAC, καθώς και δραστηριότητες που δεν συμπεριλαμβάνονται ρητά στο θεματολόγιο της διαλειτουργικότητας (π.χ. PRÜM, EPRIS-ADEP).

IX Η Ευρωπόλ υποστηρίζει τα κράτη μέλη βάσει των συγκεκριμένων αναγκών της εκάστοτε υπόθεσης και των διαθέσιμων εργαλείων και πόρων. Η Ευρωπόλ επισημαίνει τον υψηλό βαθμό ικανοποίησης των κρατών μελών και των εταίρων εκτός της ΕΕ για την υποστήριξη που τους παρέχει, ο οποίος καταδεικνύει ότι η Ευρωπόλ εκπληρώνει την αποστολή της όσον αφορά την παροχή υποστήριξης στα κράτη μέλη για την πρόληψη και την καταπολέμηση του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος.

X Η Ευρωπόλ αποδέχεται όλες τις συστάσεις.

25 Η Ευρωπόλ επιθυμεί να επισημάνει ότι ένας από τους στόχους του έργου του οργανισμού είναι τα κράτη μέλη να έχουν στη διάθεσή τους ένα πλήρες σύνολο συναφών δεδομένων.

28 Ο ρόλος της Ευρωπόλ ως κόμβου πληροφόρησης της ΕΕ σχετικά με την εγκληματικότητα σημαίνει ότι η Ευρωπόλ παρέχει μια πλατφόρμα ανταλλαγής πληροφοριών, στην οποία η Ευρωπόλ συμμετέχει όταν απαιτείται στρατηγική και επιχειρησιακή ανάλυση καθώς και υποστήριξη σε επίπεδο ΕΕ, ενώ παράλληλα πραγματοποιούνται διμερείς και πολυμερείς ανταλλαγές πληροφοριών μεταξύ κρατών μελών και τρίτων. Ο αριθμός των διμερών ανταλλαγών μηνυμάτων στο SIENA δεν επηρεάζει από ποιοτική και ποσοτική άποψη τις πληροφορίες που ανταλλάσσονται με την Ευρωπόλ.

33 Η Ευρωπόλ συνεργάζεται στενά με την Ιντερπόλ και ήδη διαθέτει άμεση πρόσβαση στο σύστημα SIS II και έμμεση πρόσβαση στα στοιχεία των συστημάτων EURODAC και PNR/API. Η Ευρωπόλ βρίσκεται επί του παρόντος στη διαδικασία της απόκτησης πρόσβασης στο σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS). Η χρήση πρόσθετων εξωτερικών συναφών βάσεων δεδομένων, όπως το σύστημα εισόδου/εξόδου, θα υλοποιηθεί στο πλαίσιο του θεματολογίου της διαλειτουργικότητας της ΕΕ, στο οποίο η Ευρωπόλ διαδραματίζει διακριτό ρόλο. Επιπλέον, ο νομοθέτης θα μπορούσε να εξετάσει το ενδεχόμενο πρόσβασης στο πλαίσιο του Prüm.

36 Το σύστημα EURODAC δημιουργήθηκε για να υποστηρίζει τη διαδικασία αίτησης ασύλου που διεξάγεται σε εθνικό επίπεδο. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 21 του κανονισμού για το EURODAC η υποβολή ερωτημάτων στο EURODAC είναι δυνατή μόνον «εφόσον οι αντιπαραβολές των δακτυλικών αποτυπωμάτων που είναι καταχωρισμένα σε οιοδήποτε σύστημα επεξεργασίας πληροφοριών, τεχνικά και νομικά προσβάσιμο από την Ευρωπόλ, δεν οδήγησαν στη διαπίστωση της ταυτότητας του προσώπου στο οποίο αφορούν τα δεδομένα.»

Σύμφωνα με το άρθρο 10 της οδηγίας για το σύστημα PNR «Η Ευρωπόλ δύναται να υποβάλει μια τέτοια αίτηση όταν η διαβίβαση αυτή είναι απολύτως απαραίτητη για την υποστήριξη και την ενίσχυση της δράσης των κρατών μελών για την πρόληψη, την

ανίχνευση ή τη διερεύνηση ενός συγκεκριμένου τρομοκρατικού ή σοβαρού εγκλήματος, εφόσον το εν λόγω έγκλημα εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Ευρωπόλ» Ο όρος «απολύτως απαραίτητη» πρέπει να τηρείται από την Ευρωπόλ και, ως εκ τούτου, δεν επιτρέπεται η διενέργεια τακτικών ή συστηματικών ελέγχων βάσει τυχαίου δείγματος.

37 Τον Μάρτιο του 2021, ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων (ΕΕΠΔ) διαβίβασε τη γνώμη του σχετικά με την προηγούμενη διαβούλευση δυνάμει των ισχυουσών διατάξεων του άρθρου 39 του κανονισμού για την Ευρωπόλ. Δεδομένου ότι το VIS είναι βάση διοικητικών δεδομένων, η Ευρωπόλ θα πρέπει να δημιουργήσει ένα κεντρικό σημείο πρόσβασης και να εφαρμόσει τις απαιτήσεις που περιγράφει ο ΕΕΠΔ προτού αποκτήσει πρόσβαση στο VIS. Η υλοποίηση της πρόσβασης στο VIS εντός του 2021 αποτελεί έργο προτεραιότητας για την Ευρωπόλ.

40 Μέσω της υλοποίησης του έργου QUEST, οι υπάλληλοι των αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών μπορούν να αναζητούν και να αποκτούν πρόσβαση στα δεδομένα της Ευρωπόλ χρησιμοποιώντας τα οικεία εθνικά συστήματα πληροφοριών. Στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας QUEST+ προτείνονται περαιτέρω βελτιώσεις, οι οποίες θα επιτρέπουν στα κράτη μέλη να πραγματοποιούν αναζητήσεις στα στοιχεία των σχεδίων ανάλυσης βάσει θετικής/αρνητικής απάντησης (Hit/No Hit).

41 Επί του παρόντος εξετάζεται η τροποποίηση των διατάξεων του κανονισμού για την Ευρωπόλ που διαλαμβάνουν σχετικά με την πρόσβαση των κρατών μελών στο πλαίσιο κοινής ανάλυσης με την Ευρωπόλ.

45 Η Ευρωπόλ επισημαίνει ότι η λήψη δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τον Frontex απαιτεί την ολοκλήρωση των σχετικών μέτρων εφαρμογής εκ μέρους του Frontex.

48 Όσον αφορά τη χρήση καινοτόμων ικανοτήτων ΤΠ, η Ευρωπόλ δεσμεύεται από τις διατάξεις του άρθρου 39 του κανονισμού για την Ευρωπόλ, το οποίο απαιτεί τη διεξαγωγή προηγούμενης διαβούλευσης με τον ΕΕΠΔ. Ο νομοθέτης, στο πλαίσιο της τρέχουσας επανεξέτασης των τροποποιήσεων του κανονισμού για την Ευρωπόλ, θα μπορούσε να εξετάσει έναν μηχανισμό που θα εξυπηρετεί ταυτόχρονα τα συμφέροντα της επιχειρησιακής ευελιξίας και της προστασίας των δεδομένων. Ένα πρόσφατο παράδειγμα σχετικά με την επιδιωκόμενη ανάπτυξη και χρήση εργαλειοθήκης μηχανικής μάθησης (τεχνητή νοημοσύνη) για μια υψηλού επιπέδου επιχειρησιακή επιτελική ομάδα στην Ευρωπόλ καταδεικνύει ότι η τρέχουσα διαδικασία δυνάμει του άρθρου 39 του κανονισμού για την Ευρωπόλ διαρκεί ήδη 8 μήνες από το άνοιγμα του σχετικού φακέλου (και ακόμη συνεχίζεται). Ανάλογα χρονοδιαγράμματα είναι αμφίβολο κατά πόσο παρέχουν αποτελεσματικές απαντήσεις στις απειλές που ανακύπτουν από το οργανωμένο έγκλημα, συμπεριλαμβανομένου του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο, καθώς και από την τρομοκρατία.

52 (1) Η Ευρωπόλ παρέχει επίσης υποστήριξη στα κράτη μέλη μέσω δευτερογενών ελέγχων ασφαλείας σε κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης μεταναστών. Επιπλέον, οι

περιπτώσεις στις οποίες παρέχει υποστήριξη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εστιάζουν στις λεγόμενες «δευτερογενείς μετακινήσεις» εντός της ΕΕ, προκειμένου να εξαρθρωθούν τα εγκληματικά δίκτυα που διευκολύνουν την παράνομη μετανάστευση.

54 Η χρήση καινοτόμων εργαλείων όπως η τεχνητή νοημοσύνη για την παρακολούθηση των επιδόσεων στο πλαίσιο ευαίσθητων επιχειρησιακών δραστηριοτήτων θα απαιτούσε προηγούμενη διαβούλευση με τον Ευρωπαϊκό Επόπτη Προστασίας Δεδομένων, σύμφωνα με το άρθρο 39 του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Εξάλλου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν είναι σε θέση να επενδύσει σημαντικούς χρηματοοικονομικούς και ανθρώπινους πόρους από τον ετήσιο προϋπολογισμό της και τον αντίστοιχο πίνακα προσωπικού σε μηχανισμούς υποβολής εκθέσεων. Εκτός από τις υλοποιούμενες τρέχουσες δραστηριότητες παρακολούθησης των επιδόσεων, η ανακατανομή του προσωπικού που διατίθεται για τη διά χειρός συλλογή και επαλήθευση στατιστικών δεδομένων στα κράτη μέλη και σε τρίτες χώρες (π.χ. δεδομένων σχετικά με τους αριθμούς συλλήψεων) κρίθηκε ανέφικτη. Είναι επίσης αμφίβολο ότι η επένδυση πόρων σε ανάλογους μηχανισμούς υποβολής εκθέσεων θα οδηγούσε σε αξιόπιστα ποιοτικά στοιχεία, υπενθυμίζεται δε η σχετική παρατήρηση του Δικαστηρίου στο σημείο 57 σχετικά με τις προσπάθειες που κατέβαλε συναφώς η Eurostat.

55 Το 2019 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνέταξε 9426 επιχειρησιακές εκθέσεις και 313 στρατηγικές και θεματικές εκθέσεις, ενώ περισσότερες από τις μισές (ήτοι 5322) επιχειρησιακές εκθέσεις αφορούν τον τομέα του σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος. Η συλλογή και η παρακολούθηση των αποτελεσμάτων που προκύπτουν στα κράτη μέλη θα απαιτούσε την επένδυση σημαντικών πόρων και την επανεστίαση των προτεραιοτήτων, τόσο εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσο και εκ μέρους των κρατών μελών. Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι να παρέχει υποστήριξη στα κράτη μέλη, τα οποία έχουν εκφράσει σαφώς την ικανοποίησή τους για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που παρέχει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

56 Βλ. την απάντησή μας στο σημείο 54.

58 Βλ. την απάντησή μας στο σημείο 54.

60 Η EMPACT (Ευρωπαϊκή Πολυκλαδική Πλατφόρμα κατά των Εγκληματικών Απειλών), καθώς και τα σχετικά επιχειρησιακά σχέδια δράσης (ΕΣΔ), τελούν υπό τη διεύθυνση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

62 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνέλεξε επίσης στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των υποθέσεων προτεραιότητας που είναι συναφείς με απάτη σχετικά με έγγραφα και τις υποθέσεις προτεραιότητας στο πλαίσιο των οποίων αναλύονται χρηματοοικονομικά στοιχεία.

Η επίτευξη των δεικτών επιδόσεων στους τομείς της απάτης σχετικά με έγγραφα και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες θα εξαρτηθεί από τις συναφείς δραστηριότητες που εκτελούνται σε εθνικό επίπεδο.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επισημαίνει ότι στο ίδιο χρονικό διάστημα η μονάδα αναφοράς διαδικτυακού περιεχομένου της ΕΕ (Internet Referral Unit, IRU) υπερέβη τους στόχους

της όσον αφορά το διαδικτυακό περιεχόμενο τρομοκρατικού χαρακτήρα (το κατά προτεραιότητα καθήκον της IRU της ΕΕ), χωρίς μάλιστα να υπερβεί τα όρια των υφιστάμενων πόρων και παρά το γεγονός ότι είχε επιφορτιστεί και με πρόσθετα καθήκοντα (π.χ. αντιμετώπιση κρίσεων από την ΕΕ, κανονισμός για το τρομοκρατικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο). Ο στόχος δεν επιτεύχθηκε για ένα ισοδύναμο της τάξης του 1% του συνολικού διαδικτυακού περιεχομένου που αξιολογήθηκε από την IRU της ΕΕ.

65 Υπό το πρίσμα της αποδοτικότητας των πόρων, του αριθμού των υποθέσεων και των διαθέσιμων πόρων, δεν τεκμηριώθηκαν πλήρως όλα τα στάδια (που οδηγούν στη λήψη απόφασης σχετικά με τον βαθμό προτεραιότητας της εκάστοτε υπόθεσης). Διεξήχθη ενδελεχής αξιολόγηση των στόχων υψηλής αξίας και των σχετικών επιχειρησιακών ειδικών ομάδων. Τα επιχειρησιακά δεδομένα δεν κατέστη δυνατόν να τεθούν στη διάθεση του ΕΕΣ λόγω της αρχής της ιδιοκτησίας των δεδομένων που κατοχυρώνεται στο άρθρο 19 του κανονισμού για την Ευρωπόλ.

66 Η Ευρωπόλ επισημαίνει ότι οι διαθέσιμοι πόροι για τον χειρισμό των υποθέσεων παρέμειναν σταθεροί κατά τη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου.

69 Όσον αφορά το κέντρο επιβολής του νόμου στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (SELEC), επισημαίνεται ότι 4 κράτη μέλη του SELEC είναι κράτη μέλη της ΕΕ τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της Ευρωπόλ, ενώ τα υπόλοιπα 7 κράτη μέλη του SELEC είναι εταίροι της Ευρωπόλ, συμπεριλαμβανομένης της εκπροσώπησής τους σε επίπεδο γραφείου συνδέσμου (με εξαίρεση τη Βοσνία Ερζεγοβίνη) με καθεστώς τρίτου μέρους στην Ευρωπόλ. Κατά συνέπεια, όλα τα μέλη του SELEC συμμετέχουν ήδη απευθείας στο πλαίσιο συνεργασίας της Ευρωπόλ. Το ίδιο ισχύει και για τα 12 μέλη της σύμβασης αστυνομικής συνεργασίας για τη Νοτιοανατολική Ευρώπη (PCC SEE). Επιπλέον, η Ευρωπόλ έχει άμεση πρόσβαση στο δίκτυο BALTCOM μέσω των κρατών μελών της ΕΕ στη Βαλτική.

70 Η έναρξη των διαπραγματεύσεων σχετικά με τις εν λόγω ρυθμίσεις συνεργασίας προγραμματίζεται σύμφωνα με την Εξωτερική Στρατηγική 2011-2024 η οποία εγκρίθηκε από το διοικητικό συμβούλιο της Ευρωπόλ τον Ιούνιο του 2020.

Σύσταση 1 Η Ευρωπόλ αποδέχεται τη σύσταση.

Σύσταση 2 Η Ευρωπόλ αποδέχεται τη σύσταση.

79 Βλ. την απάντησή μας στο σημείο 54.

80 Βλ. την απάντησή μας στο σημείο 62.

Σύσταση 3 Η Ευρωπόλ αποδέχεται τη σύσταση.

Σύσταση 3 (α) Καθώς τα κράτη μέλη και οι εκτός ΕΕ εταίροι δεν υποχρεούνται νομικώς να παράσχουν τις σχετικές πληροφορίες, η Ευρωπόλ θα τους ενθαρρύνει να το πράξουν.

Σύσταση 3 (β) Ο επιτυχής καθορισμός των ζητηθέντων δεικτών θα εξαρτηθεί από την υπέρβαση της κατάστασης η οποία αναφέρεται στην απάντηση στο σημείο 62.

81 Βλ. την απάντησή μας στο σημείο ΙΧ της σύνοψης.

82 Η Ευρωπόλ εφαρμόζει δομημένη προσέγγιση όσον αφορά τις εξωτερικές σχέσεις βάσει της εξωτερικής στρατηγικής της, η οποία εγκρίθηκε από το διοικητικό συμβούλιο της Ευρωπόλ. Η Ευρωπόλ αποτελεί τη μεγαλύτερη πλατφόρμα συνεργασίας σε επίπεδο ΕΕ για την καταπολέμηση του εγκλήματος. Για παράδειγμα, τα κράτη μέλη του SELEC αποτελούν τμήμα του πλαισίου συνεργασίας της Ευρωπόλ (βλ. την απάντησή μας στο σημείο 69).

Σύσταση 4 Η Ευρωπόλ αποδέχεται τη σύσταση.

Σύσταση 4 (β) Υπό το πρίσμα των εκτιμήσεων σχετικά με τους πόρους, ενδέχεται να μην είναι εφικτή η τήρηση αρχείου για το σύνολο των διαδικασιών λήψης αποφάσεων, καθώς και των βαθμολογιών για το σύνολο των υποθέσεων. Η Ευρωπόλ εφαρμόζει συνεκτική διαδικασία προτεραιοποίησης, ιδίως για τους στόχους υψηλής αξίας και τις επιχειρησιακές ειδικές ομάδες.